วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ (Journal of Human Society)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Journal homepage: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humannstru62

บทความวิจัย

การสื่อสารทางการเมืองของนางอวยพรศรี เชาวลิต ศึกษาในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2566 – ปัจจุบัน

Political Communication of Ms. Auypornsri Chaowalit During 2023 – Present

นิรมล ภู่สิริรัตนะ[1*], กฤตกร ทองนอก[2] และ สุภากาญจน์ ชัยฤกษ์[3]

Niramon Phoosiriratana[1*], Krittkorn Thongnok[2] and Supakarn Chairerg[3]

[1] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
อีเมล: 6755714001@nstru.ac.th

[2] อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
อีเมล: Krittakorn_tho@nstru.ac.th

[3] อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
อีเมล: Supakarn_cha@nstru.ac.th

***Corresponding author:** 6755714001@nstru.ac.th

Received: 23 July 2025, Revised: 25 March 2026, Accepted: 30 March 2026

บทคัดย่อ

การสื่อสารทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองและประชาชน บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบททางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการสื่อสารของ นางอวยพรศรี เชาวลิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช เขต 9 ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – ปัจจุบัน และ 2) วิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมือง รวมถึงลักษณะ กลยุทธ์ และช่องทางการสื่อสาร ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง การสื่อสารทางการเมืองและสื่อใหม่ การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์บทสัมภาษณ์และสุนทรพจน์ทางการเมือง การสังเกตการณ์การลงพื้นที่ และการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินกิจกรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ผลการศึกษาพบว่า 1) บริบทด้านเศรษฐกิจและการเมืองในพื้นที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้กรณีศึกษาแสดงลักษณะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม 2) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองพบการบูรณาการสื่อ (Media Integration) โดยใช้กลยุทธ์ผสมผสานระหว่างช่องทางดั้งเดิมและสื่อออนไลน์ มีการประยุกต์ใช้ภาษาถิ่นและนำเสนอเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ควบคู่กับการลงพื้นที่รับฟังปัญหาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้เกิดการยอมรับและความเชื่อมั่นจากประชาชน ข้อสรุปจากการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การประยุกต์ใช้สื่อใหม่

ร่วมกับการสื่อสารในพื้นที่ ภายใต้บริบทการเมืองร่วมสมัย เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์และยกระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การสื่อสารทางการเมือง, ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง, สื่อสังคมออนไลน์, ผู้นำหญิง, นครศรีธรรมราช

Abstract

Political communication plays a crucial role in building relationships between politicians and citizens. This research article aims to 1) study the economic and political contexts affecting the communication of Ms. Auypornsri Chaowalit, a Member of the House of Representatives for Nakhon Si Thammarat Province, Constituency 9, during the period of 2023 - present, and 2) analyze her political communication process, including the characteristics, strategies, and communication channels, under the conceptual framework of transformational leadership theory, political communication, and new media.This study employs a qualitative research methodology. Data were collected through document analysis, analysis of interviews and political speeches, on-site observations, and analysis of social media activities

The results revealed that the local economic and political contexts played a crucial role in shaping the case study's transformational leadership, which focuses on grassroots economic development and reducing social inequality. Regarding the political communication process, it exhibits media integration by utilizing a mixed strategy of traditional channels and online media. The application of local dialects and the presentation of easily accessible content, coupled with continuous on-site visits to listen to the citizens' problems, resulted in public acceptance and trust. The findings reflect that the application of new media combined with on-ground communication in the contemporary political context is a vital tool that effectively promotes good relationships and enhances political participation between politicians and citizens.

Keywords: Political Communication, Transformational Leadership, Social Media, Female Leader, Nakhon Si Thammarat

1. บทนำ

การศึกษาเรื่องการสื่อสารทางการเมือง ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ช่วยอธิบายความสัมพันธ์และพลวัตทางการเมืองในสังคมยุคดิจิทัล บทนำนี้จะนำเสนอภาพรวมของกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ทฤษฎีภาวะผู้นำ บริบททางการเมืองในพื้นที่เป้าหมาย ไปจนถึงความสำคัญในการศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองของกรณีศึกษา เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) ถือเป็นกลไกสำคัญในระบอบประชาธิปไตยร่วมสมัย ที่ทำหน้าที่เชื่อมโยง สร้างความเข้าใจ และถ่ายทอดอุดมการณ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน (McNair, 2017; ชนะศึก วิเศษชัย, 2568) ในปัจจุบัน พลวัตทางการสื่อสารได้ปรับเปลี่ยนจากการสื่อสารทางเดียวผ่านสื่อดั้งเดิม มาสู่การสื่อสารแบบสองทางที่ขับเคลื่อนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ซึ่งเป็นช่องทางที่เอื้อให้นักการเมืองสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย รับฟังปัญหา และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว (Castells, 2015) การบูรณาการสื่อใหม่เข้ากับกลยุทธ์การทำงานทางการเมืองจึงกลายเป็นปัจจัยหนึ่งในการอธิบายความสำเร็จของการสร้างความนิยมและความชอบธรรมทางการเมือง

ในขณะเดียวกัน ปรากฏการณ์สำคัญในการเมืองไทยปัจจุบันพบว่า มีผู้นำหญิงก้าวขึ้นมามีบทบาทและพื้นที่ในเวทีการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทฤษฎีภาวะความเป็นผู้นำ (Leadership Theory) อธิบายว่า ผู้นำหญิงมักมีรูปแบบการสื่อสารและการบริหารจัดการที่เน้นความเห็นอกเห็นใจ การประนีประนอม และการสร้างการมีส่วนร่วม (Burns, 1978) ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีความสอดรับกับความต้องการของการเมืองยุคใหม่

สำหรับบริบททางการเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช ถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางภาคใต้ที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง ประชาชนมีความตื่นตัวและมีความผูกพันกับพรรคการเมือง นักการเมืองในพื้นที่นี้จึงต้องเผชิญกับความท้าทายในการวางกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อรักษาฐานเสียงเดิมและขยายฐานเสียงใหม่ (กานต์ศุภณัฐ์ สุวรรณนิคม และคณะ, 2567)

จากบริบทดังกล่าว บทบาทของ นางอวยพรศรี เชาวลิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช เขต 9 พรรคประชาธิปัตย์ จึงเป็นกรณีศึกษาหนึ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองในพื้นที่ที่มีการแข่งขันสูง การปฏิบัติงานที่ผ่านมามีการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องควบคู่กับการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารนโยบาย ตลอดจนการสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจฐานรากและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารทางการเมืองและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำสตรีจะมีความสำคัญในบริบทการเมืองร่วมสมัย แต่ที่ผ่านมายังขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการบูรณาการช่องทางการสื่อสารดั้งเดิมและสื่อใหม่ ตลอดจนการศึกษากลยุทธ์การสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ของนักการเมืองสตรี ในบริบทเฉพาะของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “การสื่อสารทางการเมืองของนางอวยพรศรี เชาวลิต ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - ปัจจุบัน” เพื่อศึกษาบริบทและวิเคราะห์ลักษณะกระบวนการสื่อสารทางการเมืองทั้งผ่านช่องทางดั้งเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะช่วยสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจถึงรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำสตรีในยุคดิจิทัล และเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองสำหรับนักการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. ศึกษาบริบททางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการสื่อสารของนางอวยพรศรี เชาวลิต ในช่วงปี 2566–ปัจจุบัน

2. วิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนางอวยพรศรี เชาวลิต รวมถึงลักษณะวิธีการ กลยุทธ์ และช่องทางที่ใช้ในการสื่อสารกับประชาชน

2. วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของ นางอวยพรศรี เชาวลิต ในช่วงปี พ.ศ. 2566 - ปัจจุบัน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการ กลยุทธ์ และรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองของนางอวยพรศรี เชาวลิต อย่างเจาะลึก โดยมีขอบเขตการวิจัย ด้านเนื้อหา คือ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการและกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของนางอวยพรศรี เชาวลิต และขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ศึกษาเฉพาะพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 9 จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอท่าศาลา (เฉพาะเทศบาลตำบลท่าศาลา, ตำบลโมคลาน, ตำบลโพธิ์ทอง, ตำบลดอนตะโก) 2) อำเภอเมือง (เฉพาะเทศบาลเมืองปากพูน, เทศบาลตำบลท่าแพ) 3) อำเภอนบพิตำ และ 4) อำเภอพรหมคีรี โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2569 ถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 53 ท่าน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก (Criteria) ของแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน ดังนี้

กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และการสื่อสารทางการเมือง จำนวน 3 ท่าน เกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญ คณาจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับบริบททางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นในพื้นที่เป้าหมายทั้ง 4 อำเภอ

กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 ท่าน เกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและระดับเทศบาลในพื้นที่เป้าหมาย ที่มีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถและมีความเข้าใจบริบทสภาพปัญหาของพื้นที่เป็นอย่างดี

กลุ่มประชาชนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 40 ท่าน (สัดส่วนอำเภอละ 10 ท่าน) เกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นประชาชนในพื้นที่เป้าหมายที่มีประสบการณ์ตรงในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้สามารถสะท้อนพฤติกรรมการรับข่าวสารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ที่สร้างขึ้นโดยอิงจากแนวคิดทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง และ แบบบันทึกการสังเกต (Observation Form) เพื่อใช้บันทึกข้อมูลควบคู่กับการลงพื้นที่

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตการณ์ (Observation) โดยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีการบันทึกเสียงควบคู่กับการจดบันทึกเนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและแม่นยำที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการคัดกรองข้อมูลเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัย จากนั้นใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ แยกประเด็น หาแบบแผนร่วม และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อยืนยันความถูกต้อง โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย (นักวิชาการ, ผู้นำท้องถิ่น, ประชาชน) มาเปรียบเทียบและหาความสอดคล้องกัน เพื่อให้ข้อค้นพบมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือทางวิชาการ

จริยธรรมการวิจัย ผู้วิจัยตระหนักถึงจริยธรรมในการวิจัย โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้ให้ข้อมูลทราบล่วงหน้า ให้ความสำคัญกับการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นความลับ และนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

3. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ และการวิเคราะห์เอกสารและสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยโดยเรียบเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ประการ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสัมพันธ์ระหว่าง วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และผลลัพธ์ที่ค้นพบได้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

3.1 บริบททางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการสื่อสาร บริบททางเศรษฐกิจและการเมืองในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 9 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผลโดยตรงต่อการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาสาร (Message) ของนางอวยพรศรี เชาวลิต เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจฐานราก โดยเฉพาะปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ (เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน) ปัญหาน้ำท่วม-น้ำแล้ง และปัญหาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนที่ยังล้าหลัง

บริบทความเดือดร้อนมีความเชื่อมโยงอย่างเป็นรูปธรรมต่อการสื่อสารของกรณีศึกษา กล่าวคือ ทำให้นางอวยพรศรีต้องกำหนดเนื้อหาการสื่อสารที่มุ่งเน้นเรื่อง "ปากท้อง" และการยกระดับคุณภาพชีวิตในท้องถิ่นอย่างเร่งด่วน นอกจากนี้ยังส่งผลให้ต้องเลือกวิธีการสื่อสารที่เน้นการสะท้อนปัญหาจากพื้นที่ไปสู่ระดับนโยบาย เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเป็นที่พึ่งพาและเป็นกระบอกเสียงของประชาชน

หลักฐานเชิงประจักษ์: ดังที่ตัวแทนประชาชนในพื้นที่ได้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังที่มีต่อตัวผู้แทนว่า "ตอนช่วงเดือนเมษาปี 68 ยางราคาตกหนักมาก ลดลงไปเป็น 10 บาทต่อกิโล ชาวบ้านเดือดร้อนกันไปหมด ยายก็ลำบาก โชคดีที่ได้ ส.ส. ลงมาดู มารับฟังปัญหาและช่วยเป็นปากเป็นเสียงเอาเรื่องไปบอกผู้ใหญ่ในสภาให้" (ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มประชาชนคนที่.1.., สัมภาษณ์เมื่อวันที่..24 เมษายน 2568.)

3.2 กระบวนการ ลักษณะ กลยุทธ์ และช่องทางการสื่อสารทางการเมือง (ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2) ผู้วิจัยได้แยกประเด็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารออกเป็น 3 ลักษณะสำคัญ ดังนี้

3.2.1 ลักษณะการสื่อสารที่สะท้อนภาวะผู้นำผ่านการปฏิบัติจริง จากการสังเกตการณ์และรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการทำงาน พบว่านางอวยพรศรีแสดงออกถึงลักษณะผู้นำผ่านการปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีจุดเด่นคือการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ การรับฟังปัญหาด้วยความเห็นอกเห็นใจ และการวางตัวที่เป็นกันเอง ไม่ถือตัว

รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เช่น งานบวช งานแต่ง และงานประเพณี พฤติกรรมเหล่านี้คือการสื่อสารเพื่อพยายามลดช่องว่างระหว่างนักการเมืองกับประชาชน ทำให้ประชาชนรู้สึกกล้าที่จะเข้าหา สะท้อนปัญหาของตนเอง และนำไปสู่การสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในที่สุด

หลักฐานเชิงประจักษ์ ดังที่ผู้วิจัยได้บันทึกไว้ในการสังเกตการณ์ว่า "ในการลงพื้นที่เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2569 ณ ตลาดแยกวัดโหนด และมัสยิดแสงจันทร์ ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอท่าศาลา พบว่า

นางอวยพรศรี เชาวลิต ได้เข้ามาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับพ่อค้า แม่ค้า และประชาชนอย่างอบอุ่นและเป็นกันเอง มีการรับฟังการสะท้อนปัญหาปากท้องในชีวิตประจำวันอย่างตั้งใจโดยไม่มีพิธีการ ซึ่งชาวบ้านในพื้นที่ได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี (ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มประชาชนคนที่ 2, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2569.)

3.2.2 กลยุทธ์และช่องทางการสื่อสารแบบผสมผสาน (จากพื้นที่สู่สภา) ผลการวิจัยพบว่ากรณีศึกษาใช้กลยุทธ์การสื่อสารแบบผสมผสาน โดยมีกระบวนการเชื่อมโยงข้อมูลจากระดับพื้นที่ (On-ground) ไปสู่ช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการ (On-air/Parliament)

กลยุทธ์หลักคือการนำ "ข้อมูลดิบ" หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการลงพื้นที่พบปะผู้นำท้องถิ่นและประชาชน มาสังเคราะห์เป็นข้อเสนอหรือข้อเรียกร้องในการอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นวิธีการสื่อสารที่ทำให้ชาวบ้านเห็นว่าปัญหาของพวกเขาได้รับการสะท้อนและนำเสนอในระดับชาติจริง

หลักฐานเชิงประจักษ์: ดังปรากฏหลักฐานจากถ้อยคำในการอภิปรายในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 ในสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568 ซึ่ง นางอวยพรศรี เชาวลิต ได้กล่าวสะท้อนปัญหาของพี่น้องเกษตรกรในพื้นที่ว่า "ขณะนี้พี่น้องชาวสวนทุเรียน ไม่ว่าจะเป็นภาคตะวันออกหรือภาคใต้ กำลังเผชิญปัญหาราคาตกต่ำและต้นทุนสูง ราคาทุเรียนหมอนทองหน้าสวนเคยอยู่ที่ 200-260 บาทต่อกิโลกรัมในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา แต่ปัจจุบันราคาเหลือเพียง 150 บาท และบางพื้นที่เกรด A ต่ำสุดที่ 95 บาทเท่านั้น" พร้อมทั้งได้เรียกร้องให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อเชื่อมโยงการผลิตกับการตลาด และสนับสนุนการประกันราคาหน้าสวนให้เกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม (ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มประชาชนคนที่.3.., สัมภาษณ์เมื่อวันที่..30 พฤษภาคม 2568.)

3.2.3 การใช้สื่อใหม่ (New Media) และภาษาถิ่นในการสื่อสารกับประชาชน ในด้านการสื่อสารผ่านสื่อใหม่ พบว่ากรณีศึกษาเลือกใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์หลัก ได้แก่ Facebook, TikTok และ YouTube เป็นช่องทางในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ โดยมีรูปแบบการนำเสนอ (Content) ที่เน้นความรวดเร็วและเข้าใจง่าย เช่น การแชร์คลิปวิดีโอสั้น และการถ่ายทอดสด (Live) ขณะลงพื้นที่

จุดเด่นที่พบคือการใช้ "ภาษาใต้ (ภาษาถิ่น)" ในการเขียนบรรยาย (Caption) และการพูด ซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันและเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของประชาชนในพื้นที่ได้ดีกว่าการใช้ภาษากลางทางการ การใช้สื่อใหม่นี้ยังช่วยให้นักการเมืองสามารถขยายฐานการสื่อสารเข้าถึงประชาชนกลุ่มวัยแรงงานคนรุ่นใหม่ และผู้สูงอายุในชนบทได้อย่างครอบคลุม

หลักฐานเชิงประจักษ์ ดังตัวอย่างการโพสต์ข้อความผ่านเพจ Facebook เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2569 ที่ระบุว่า "วันนี้ลงพื้นที่ตลาดแยกวัดโหนด แวะมาเยี่ยมให้กำลังใจพ่อค้าแม่ค้าพี่น้องชาวท่าศาลาบ้านเรา... ปัญหาปากท้องพี่น้องสำคัญที่สุดค่ะ (พร้อมพิมพ์ข้อความทักทายด้วยภาษาใต้)" ซึ่งการสื่อสาร

รูปแบบนี้สามารถสร้างความใกล้ชิดและการมีส่วนร่วมได้อย่างเป็นรูปธรรม สังเกตได้จากปฏิกิริยาการตอบสนอง (Feedback) ของประชาชนในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น "ขอบคุณท่าน ส.ส. ที่ไม่เคยทิ้งชาวบ้านเลย ลงพื้นที่ตลอด" หรือ "เป็นกำลังใจให้ท่าน ส.ส ช่วยผลักดันราคาสินค้าเกษตรให้พวกเราด้วยครับ" เป็นต้น (ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มประชาชนคนที่ 4, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2569.)

4. อภิปรายผล

การอภิปรายผล (Discussion) จากข้อค้นพบในการศึกษากระบวนการและกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของนางอวยพรศรี เชาวลิต ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายเชิงวิเคราะห์ โดยเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี และบริบทเฉพาะของพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 9 จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

4.1 อิทธิพลของบริบทพื้นที่ต่อยุทธศาสตร์การสื่อสารทางการเมือง ข้อค้นพบที่ระบุว่าบริบทปัญหาเศรษฐกิจฐานราก (เช่น ราคายางพาราตกต่ำ ปัญหาพืชผลทางการเกษตร) เป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ (Message) หลักของกรณีศึกษานั้น สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) ที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของผู้รับสาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกานต์ศุภณัฐ์ สุวรรณนิคม และคณะ (2567) ที่ระบุว่าประเด็นปากท้องคือปัจจัยหลักในการสื่อสารการเมืองระดับท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ทำให้กรณีศึกษาของนางอวยพรศรีมีความแตกต่างและนำไปสู่อภิปรายผลเชิงลึก คือ การไม่ได้ใช้วิธีการสื่อสารแบบการรับปากเพื่อหาเสียงทั่วไป แต่ใช้วิธีการ "นำความเดือดร้อนของชาวบ้านไปอภิปรายในสภาทันที" สาเหตุที่ต้องใช้วิธีการสื่อสารที่เน้นการปฏิบัติจริง (Action-oriented) เช่นนี้เป็นเพราะบริบทของประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความตื่นตัวทางการเมืองสูง และต้องการเห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม การสื่อสารที่นำไปสู่การสะท้อนปัญหาในระดับนโยบายอย่างทันท่วงทีจึงช่วยสร้างความชอบธรรมและความไว้วางใจได้มากกว่าเพียงแค่วาทกรรมทางการเมือง

4.2 ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ในระดับจุลภาค พฤติกรรมการลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ การรับฟังอย่างเห็นอกเห็นใจ และการวางตัวที่ไม่ถือตัวของกรณีศึกษา สามารถอธิบายได้ภายใต้ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงของ Burns (1978) ที่ระบุว่าผู้นำลักษณะนี้จะไม่ได้ใช้อำนาจในการสั่งการหรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ (Transactional) แต่มุ่งให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) และสร้างแรงบันดาลใจ ทว่าจุดที่น่าสนใจและแตกต่างจากงานวิจัยในอดีตคือ งานวิจัยของ กานต์ศุภณัฐ์ สุวรรณนิคม และคณะ (2567) มักมองว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นเด่นชัดในระดับนโยบายหรือภาพรวมระดับชาติ

แต่ในกรณีศึกษานี้ ภาวะผู้นำดังกล่าวถูกนำมาปรับใช้จนประสบความสำเร็จในระดับจุลภาค (Micro-level) หรือระดับชุมชน สาเหตุสำคัญมาจาก "บริบททางวัฒนธรรมของภาคใต้" ที่ให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ ความพวกพ้อง และความจริงใจ การสร้างภาวะผู้นำผ่านการสัมผัสใกล้ชิด (Human touch) จึงเป็นกลยุทธ์เชิงสัญลักษณ์ที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของประชาชนในพื้นที่เขต 9 อย่างลึกซึ้ง

4.3 การบูรณาการสื่อ (Media Integration) เพื่อเชื่อมโยงระดับพื้นที่สู่ระดับชาติ กลยุทธ์การสื่อสารที่เชื่อมโยงระหว่างการลงพื้นที่จริง (On-ground) กับการนำเสนอในสภา (On-air) สะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวทางยุทธศาสตร์ของนักการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารในบริบทประชาธิปไตยร่วมสมัยของ ชนะศึก วิเศษชัย (2568) ในแง่ของการใช้กลยุทธ์แบบผสมผสาน

สิ่งที่ต้องอภิปรายเพิ่มเติม คือ แม้กระแสการเมืองร่วมสมัยจะมุ่งเน้นสื่อออนไลน์เป็นหลัก แต่กรณีศึกษานี้กลับไม่ได้ละทิ้งการสื่อสารแบบดั้งเดิม (เช่น การไปร่วมงานบุญ งานบวช หรืองานประเพณีท้องถิ่น) เพื่อไปพึ่งพาสื่อใหม่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้สามารถอธิบายได้จาก "ลักษณะทางประชากรศาสตร์ (Demographics)" ของเขตเลือกตั้งที่ 9 ที่ยังมีผู้สูงอายุและกลุ่มเกษตรกรในชนบทเป็นฐานเสียงหลัก การรักษาสมดุลระหว่างช่องทางดั้งเดิมเพื่อเข้าถึงฐานเสียงเดิม ควบคู่กับการใช้สื่อใหม่เพื่อดึงดูดคนรุ่นใหม่และวัยแรงงาน จึงเป็นยุทธศาสตร์การสื่อสารที่จำเป็นและสอดรับกับบริบทพื้นที่นี้มากที่สุด

4.4 พลวัตของสื่อใหม่กับภาษาถิ่นในการสร้างอัตลักษณ์ทางการเมือง การใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook และ TikTok ควบคู่กับการใช้ "ภาษาใต้ (ภาษาถิ่น)" ไม่ได้เป็นเพียงแค่การส่งสารทางเดียว แต่เป็นการสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) ที่สื่อถึงความเป็น "คนบ้านเดียวกัน"

ประเด็นนี้สนับสนุนผลการศึกษาของ Kaplan & Haenlein (2010) และ ชนะศึก วิเศษชัย (2568) ที่ระบุว่าการสื่อสารที่เข้าใจง่ายและเป็นกันเองมีอิทธิพลต่อความนิยมทางการเมือง แต่เมื่อวิเคราะห์ให้ลึกลงไปตามบริบทพื้นที่พบว่า การใช้สื่อใหม่ของกรณีศึกษาไม่ได้มุ่งเน้นเป้าหมายในการสร้างกระแส (Viral) ในระดับประเทศเฉกเช่นการเมืองกระแสหลักทั่วไป แต่ถูกออกแบบมาเพื่อ "รายงานผลการทำงานแบบ Real-time" ให้ฐานเสียงของตนได้รับทราบอย่างรวดเร็ว สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีการแข่งขันทางการเมืองดุเดือดสูงมาก กลยุทธ์การใช้สื่อใหม่ร่วมกับภาษาถิ่นจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อตอกย้ำอัตลักษณ์ รักษาความเชื่อมั่น และป้องกันการถูกเจาะฐานเสียงจากคู่แข่งทางการเมืองโดยเฉพาะ

5. สรุปผลงานวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของนางอวยพรศรี เชาวลิต ในช่วงปี พ.ศ. 2566 – ปัจจุบัน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั้ง 2 ประการ ดังนี้

บริบททางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีผลต่อการสื่อสาร บริบททางเศรษฐกิจของพื้นที่เขต 9 ที่เผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจฐานรากและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดให้นางอวยพรศรี เชาวลิต ต้องทำหน้าที่เป็น "กระบอกเสียง" โดยเน้นการสื่อสารเรื่องปากท้องและการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อตอบสนองต่อความเดือดร้อนของประชาชน

กระบวนการ ลักษณะ กลยุทธ์ และช่องทางการสื่อสารลักษณะความเป็นผู้นำและการลงพื้นที่ กรณีศึกษามีลักษณะความเป็นผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ซึ่งสะท้อนผ่านการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพื่อเปิดช่องทางการพูดคุยและรับฟังปัญหาโดยตรงจากประชาชน วิธีการนี้ช่วยสร้างความใกล้ชิด ความชอบธรรม และความเชื่อมั่นได้อย่างประจักษ์ชัด

กลยุทธ์การสื่อสารที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย กรณีศึกษาใช้กลยุทธ์การสื่อสารแบบผสมผสานระหว่างช่องทางดั้งเดิมและช่องทางใหม่ โดยมีการปรับใช้ภาษา (เช่น ภาษาถิ่น) และเนื้อหาให้เหมาะสมและเข้าถึงง่ายสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งส่งผลดีต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองและการได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในพื้นที่

การใช้สื่อใหม่เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม สื่อออนไลน์ (เช่น Facebook) ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายผลการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนสามารถรับทราบความเคลื่อนไหวและผลการทำงานได้ทันที ซึ่งเป็นช่องทางที่ช่วยยกระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุปภาพรวม (Synthesis) ข้อค้นพบทั้งหมดมีความเกี่ยวเนื่องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวคือ บริบทปัญหาของพื้นที่เป็นตัวกำหนด "เนื้อหา" ในขณะที่ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงเป็น "แรงขับเคลื่อน" ให้เกิดการลงพื้นที่จริง โดยมีกลยุทธ์การสื่อสารแบบผสมผสานและการใช้สื่อออนไลน์เป็น "เครื่องมือขยายผล"

การบูรณาการองค์ประกอบทั้งหมดนี้เข้าด้วยกัน จึงเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้นางอวยพรศรี เชาวลิต ประสบความสำเร็จในการสื่อสารทางการเมืองและสามารถครองใจประชาชนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งผลงานวิจัยนี้ยังช่วยเป็นกรณีศึกษาสำหรับนักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์และสื่อสารการเมืองได้อีกด้วย

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (เชิงนโยบายและการปฏิบัติ)

1) สำหรับนักการเมืองและผู้นำท้องถิ่นยุคใหม่ ควรนำรูปแบบการสื่อสารแบบผสมผสาน (Hybrid Communication) ที่เชื่อมโยงการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (On-ground) เข้ากับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Online) ไปประยุกต์ใช้เป็นกลยุทธ์หลักในการรณรงค์หาเสียงและการปฏิบัติงานจริง

ตลอดจนควรกำหนดกลยุทธ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างความเข้าใจ เนื่องจากเป็นวิธีที่ช่วยสร้างความใกล้ชิด และสร้างความไว้วางใจจากประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สำหรับพรรคการเมืองและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรนำกรณีศึกษาและแนวปฏิบัติการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จของผู้นำสตรีระดับท้องถิ่น ไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์หรือหลักสูตรอบรมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับบุคลากรของพรรค เพื่อประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น
โดยเฉพาะการเน้นย้ำความสำคัญของการใช้ภาษาถิ่นและเนื้อหาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ (Localization Strategy) เพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำและเข้าถึงประชาชนระดับฐานราก

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป (เชิงวิชาการ)

1) การศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Study) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองระหว่างนักการเมืองสตรีและนักการเมืองบุรุษในพื้นที่เดียวกัน หรือเปรียบเทียบการทำงานของผู้นำสตรีในภูมิภาคอื่น เพื่อให้เห็นถึงอิทธิพลของบริบททางเพศสภาพ (Gender) และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีต่อรูปแบบการสื่อสาร

2) การศึกษาเชิงปริมาณและเจาะลึกแพลตฟอร์มสื่อใหม่ เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวัดระดับประสิทธิผล (Effectiveness) ของสื่อแต่ละแพลตฟอร์ม (เช่น Facebook, TikTok) ตลอดจนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งในช่วงวัยต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กานต์ศุภณัฐ์ สุวรรณนิคม, หฤทัย ปัญญาวุฒิตระกูล, และกานต์ บุญศิริ. (2567). การสื่อสารวิสัยทัศน์และบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในสังคมไทย. *วารสารรัฐศาสตร์และสื่อสารการเมือง*, *10*(2), 492–493.

ชนะศึก วิเศษชัย. (2568). การสื่อสารทางการเมืองในบริบทประชาธิปไตยร่วมสมัย. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, *27*(1), 458–459.

Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.

Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford University Press.

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*, *53*(1), 59–68.

McNair, B. (2017). *An introduction to political communication* (6th ed.). Routledge.